

Yhteistoimintaneuvottelut Haapajärven kaupungissa

KHALL 18.06.2024 § 131
127/01.00.03/2024

Kaupunginhallitus päätti (KHALL 23.04.2024 § 96) käynnistää tuotannollisin ja taloudellisin perustein työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella annetun lain (449/2007) mukaiset, koko kunnan henkilöstöä koskevat yhteistoimintaneuvottelut talouden tasapainottamiseen tarvittavien toimenpiteiden toteuttamiseksi vuonna 2024.

Yhteistoimintaneuvotteluita käytiin yhteensä seitsemän kertaa (30.4, 7.5, 14.5, 21.5, 30.5, 4.6, 12.6.). Neuvotteluissa työnantajan edustajina olivat kaupunginjohtaja ja talous- ja hallintojohtaja ja henkilöstön edustajina pääluottamusmiehet ja varapääluottamusmiehet sekä henkilöstön edustaja. Neuvottelut toteutettiin yhteistoimintalain mukaisesti määräaikoja noudattaen. TE- palveluille on tehty ilmoitus neuvoteltavista toimenpiteistä ja arvioiduista henkilöstövaikutuksista. Yhteistoimintavelvoite on täyttynyt, kun asiasta on neuvoteltu lain edellyttämällä tavalla ja käsiteltävän asian kannalta tarpeelliset tiedot on annettu. Henkilöstöä on tiedotettu neuvotteluiden etenemisestä ajantasaisesti.

Neuvotteluissa päädyttiin liitteen mukaisiin toimenpiteisiin, jotka jakautuivat kertaluonteisiin ja pysyviin säästöihin. Kertaluonteisia säästöjä löydettiin 400 000 euroa ja pysyviä säästöjä 190 000 euroa. Päätöksen liite on viimeisen neuvottelun 12.6.2024 pöytäkirja, joka sisältää yhteistoimintaneuvotteluiden neuvottelutuloksen sekä työllistymistä edistävän toimintasuunnitelman.

Yhteistoimintalain (449/2007) 5 §:n 2 momentin mukaan laajakantoiset tai henkilöstöä yleisesti koskevat asiat käsitellään 14 §:ssä tarkoitetussa yhteistoimintaelimessä. Yhteistoimintalain 14 §:n mukaan kunnassa on yhteistoimintaelin, joka koostuu työnantajan ja henkilöstön edustajista. Haapajärven kaupungissa yhteistoimintaelimenä toimii kaupungin yhteistyötoimikunta. Yhteistyötoimikunnassa ovat jäsenenä työnantajan nimeämät edustajat sekä henkilöstön edustajina pääluottamusmiehet ja työsuojeluvaltuutettu.

Yhteistyötoimikunta käsittelee neuvottelutuloksen maanantaina 17.6.2024. Päätös tuodaan tiedoksi kaupunginhallituksen kokouksessa.

Valmistelija: Jonna Tamminen, 044 4456 113

Päätösehdotus

Annetaan kokouksessa

Päätös

Sinikka Parttimaa ilmoitti esteellisyydestään (hallintolaki 28.1 § kohta 7, muu erityinen syy) ja poistui tämän pykälän käsittelyn ajaksi.

Hänen varajäsenensä Katja Sikala saapui tämän pykälän käsittelyn alussa klo 19.10.

Mirjami Räisänen ilmoitti esteellisyydestään (hallintolaki 28.1 § kohta 3, intressijäävi) Mirjami poistui tämän pykälän käsittelyn ajaksi.

Neuvottelujen tuloksena työnantajaosapuoli esittää kaupunginhallitukselle seuraavaa:

1. Lomauttaminen

- Henkilöstö lomautetaan 10 työpäivän ajaksi ja pidetään 10 työpäivän palkka.
- Henkilöstön lomautukset toteutetaan KVTES sopimuksen osalta 31.12.2024 mennessä ja OVTES sopimuksen osalta 31.5.2025 mennessä.
- Lomautuksen ajankohdasta päättää työnantaja. Työntekijää kuullaan ennen ajankohdan päättämistä. Pääsääntöisesti lomautus voidaan määrätä pidettäväksi myös yksittäisinä päivinä.
- Opettajien OTO-korvauksen osalta noudatetaan KVTES:n VIII luvun 1 § 1 mom, jonka mukaisesti lomauttamisen osalta ei sovelleta OVTES:n 2 luvun 24 § tarkoitettua 30 % suuruista eikä muutakaan korvausta lisääntyneistä opetustehtävistä.
- Lomautuksen ulkopuolelle rajataan seuraavat henkilöstöryhmät:
 - luottamusmiehet ja varsinaiset työsuojeluvaltuutetut
 - oppisopimussuhteiset, jotka ovat määräaikaisessa työsuhteessa
 - määräaikaisessa työsuhteessa olevat työntekijät, jotka eivät toimi vakinaisen työntekijän sijaisena
 - palkkatuella työllistetyt
 - Jokilatvan opiston ja Ympäristöpalveluiden henkilöstö lomautetaan siinä suhteessa missä he tekevät töitä Haapajärven kaupungille

2. Vapaaehtoisia palkattomia vapaita ei käytetä vaihtoehtona lomauttamiselle. Työnantaja suhtautuu myönteisesti harkinnanvaraisten palkattomien virkavapaiden ja talkoovapaiden myöntämiseen sekä lomarahojen vaihtamiseen vapaaksi huomioiden yksikön toiminnan aiheuttamat vaatimukset.

3. Irtisanominen ja muu palvelussuhteen olennainen muutos Haapajärven kaupunki irtisanoo / muuttaa olennaisesti palvelussuhteen ehtoja korkeintaan 5 henkilön osalta

4. Kesäkeskeytykset otetaan käyttöön koulunkäynninohjaajilla ja Jokilatvan opiston opettajilla.

5. Talous- ja henkilöstöhallinto tullaan ulkoistamaan liikkeenluovutuksella 1.1.2025 alkaen.

6. Kaupunginhallitus päättää yhteistoimintamenettelyn

Hallintosäännön 44 § mukaan "Palvelussuhteen päättymisestä päättää palvelussuhteeseen ottava viranomaisena"

Hallintosäännön 27 §:n mukaan " Mikäli ratkaisuvallasta henkilöstöasioissa ei ole säädetty laissa eikä määrätty hallintosäännössä, toimivalta on kaupunginhallituksella."

Kaupunginhallituksen puheenjohtajan kokouksessa antama päätösehdotus:

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle, että se päättää lomauttaa kaupunginjohtajan kymmeneksi (10) työpäiväksi.

Kaupunginhallituksen puheenjohtajan kokouksessa antama päätösehdotus hyväksyttiin.

Kaupunginjohtaja poistui kokouksesta puheenjohtajan ehdotuksen käsittelyn ajaksi.

Kaupunginjohtajan kokouksessa antama päätösehdotus:

Kaupunginhallitus

1. päättää lomauttaa henkilöstön kymmeneksi (10) työpäiväksi esityksen mukaisesti,
2. päättää, että vapaaehtoisia palkattomia vapaita ei käytetä vaihtoehtona lomauttamiselle,
3. antaa kaupunginjohtajalle ja talous- ja hallintojohtajalle tehtäväksi hoitaa mahdolliset irtisanomiset ja palvelusuhteiden olennaiset muutokset esityksen mukaisesti
4. päättää ottaa käyttöön kesäkeskeytykset koulunkäynninohjaajilla ja Jokilatvan opiston opettajilla.
5. päättää ulkoistaa talous- ja henkilöstöhallinnon palvelut liikkeenluovutuksen periaatteella 1.1.2025 alkaen.
6. päättää lisätä henkilöstöhallinnon ohjeeseen liitteeksi aiempia ohjeita täydentävänä esitellyn mukaiset ohjeistukset kaikkia yksiköitä sitovina ja heti päätöksen jälkeen voimaan tulevina.
7. toteaa yhteistoimintaneuvottelut käydyksi yhteistoimintavelvoitteen mukaisesti ja päättää (KHALL 23.04.2024 § 96) käynnistämänsä yhteistoimintamenettelyn.

Kaupunginhallitus määrää johtavat viranhaltijat antamaan lomautusilmoituksen työsopimussuhteisille työntekijöille ja lomautuspäätöksen viranhaltijoille:

- Kaupunginjohtaja antaa lomautuspäätöksen johtoryhmän jäsenille
- Palvelualuejohtajat antavat lomautuspäätöksen alaisilleen viranhaltijoille ja lomautusilmoituksen alaisilleen työsopimussuhteisille työntekijöille
- Yksiköiden esihenkilöt antavat lomautuspäätöksen alaisilleen viranhaltijoille ja lomautusilmoituksen alaisilleen työsopimussuhteisille työntekijöille.

Kokouksessa annetut päätösehdotukset hyväksyttiin.

Katja Sikala poistui tämän pykälän käsittelyn jälkeen klo 19.55. Mirjami Räsänen ja Sinikka Partimaa saapuivat tämän pykälän käsittelyn jälkeen klo 19.55.

Haapajärven kaupungin taloudellinen tilanne

Vuosien 2015-2020 tilinpäätösten mukaan Haapajärven kaupungin taseeseen on kertynyt yhtäjaksoisesti alijäämää, joka olisi pitänyt kattaa säännösten mukaan vuoden 2020 loppuun mennessä.

Valtiovarainministeriö (VM) asetti 20.8.2021 kuntalain 118 §:n mukaisen Haapajärven kaupunkia koskevan arviointiryhmän, jonka tehtävänä oli tehdä laissa tarkoitettu selvitys kunnan mahdollisuuksista turvata asukkailleen lakisääteiset palvelut. Haapajärven kaupunginvaltuusto vahvisti työryhmän esityksen 17.1.2022 § 4.

Arviointimenettelyn toimenpiteet on tehty suunnitellusti vuosina 2022-2023, mutta toimenpiteistä huolimatta alijäämää on kertynyt lisää vuonna 2022 noin 700 000 euroa ja vuonna 2023 noin 23 000 euroa. Valtionvarainministeriö on vahvistanut katettavan alijäämän olevan noin 4,2 milj. euroa.

Alijäämä tulee olla katettuna vuoden 2026 loppuun mennessä. VM seuraa erityisesti kuluvaan vuoteen ja vuoden 2024 aikana tulee tehdä tarvittavat käyttötalouden sopeuttamistoimet niin, että käyttötalous jää jatkossa ylijäämäiseksi ja taseeseen päästään kerryttämään tuleville vuosille puskuria. Vuoden 2024 tilinpäätöksen valmistuessa maaliskuussa 2025, voi VM aloittaa tarvittaessa uuden arviointimenettelyn ja tilanteen niin vaatiessa myös kuntaliitostoimet voivat tulla kyseeseen.

Arviointimenettelyn täydentävät toimenpiteet

Kaupunginhallitus päätti 26.3.2024 § 60 käynnistää arviointimenettelyn täydentävien toimien valmistelun vuosille 2024-2026 tavoitteena kattaa 6,046 € alijäämä. Vuoden 2026 loppuun mennessä katettavan alijäämän määrä on sittemmin varmistunut VM:n kanssa käydyissä keskusteluissa 4,2 M euroon.

Kaupunginhallitus perusti työryhmän, johon kuuluivat kaupunginjohtaja, talous- ja hallintojohtaja, tekninen johtaja, sivistysjohtaja, ympäristöjohtaja, henkilöstöjärjestöjen nimeämä edustaja, kaupunginhallituksen pj ja kaupunginvaltuuston pj. Työryhmän tehtävänä oli etsiä keinoja käyttötalouden säästöihin sekä tulojen lisäämiseen.

Kaupunginhallituksen päätöksen mukaisesti taloutta vuonna 2024 korjaavia toimenpiteitä tulee olla yhteensä 1,1 milj.euroa . Talouden tasapainottamisen seurantar ryhmä on kokoontunut kahdeksan kertaa ja ryhmään on tullut esityksiä tehostamistoimista, säästöistä ja lisätuloista. Henkilöstölle ja luottamushenkilöille lähetettyjen kyselyiden tulokset on myös huomioitu. Näiden toimien Haapajärven kuntataloutta parantava vaikutus vuonna 2024 on noin 400.000 euroa. Nämä toimet voidaan toteuttaa ilman yhteistoimintaneuvotteluja.

Kaupunginhallituksen päätöksen mukaista yhteensä 1,1 milj.euron talouden tasapainottamista vuodelle 2024 ei ole saavutettu. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää, että käynnistetään koko henkilöstöä koskevat työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella annetun lain (449/2007) mukaiset yhteistoimintaneuvottelut, joissa käsitellään yhteistoimintalain 4 §:n 1. momentin 1-4 kohtien mukaisia asioita.

Yhteistoimintamenettely

Lain työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella 4 §:n mukaisesti työnantajan ja henkilöstön välisessä yhteistoiminnassa käsitellään ainakin sellaiset asiat, jotka koskevat:

- 1) henkilöstön asemaan merkittävästi vaikuttavia muutoksia työn organisoinnissa, kunnan tai hyvinvointialueen palvelurakenteessa, kuntajaossa tai kuntien tai hyvinvointialueiden tai näiden välisessä yhteistyössä;
- 2) palvelujen uudelleen järjestämisen periaatteita, jos asialla voi olla ulkopuolisen työvoiman käytöstä tai liikkeen luovutuksesta johtuvia tai muita olennaisia henkilöstövaikutuksia;
- 3) henkilöstöön, henkilöstön kehittämiseen ja tasa-arvoiseen kohteluun sekä työyhteisön sisäiseen tietojenvaihtoon liittyviä periaatteita ja suunnitelmia;
- 4) taloudellisista tai tuotannollisista syistä toimeenpantavaa osa-aikaistamista, lomauttamista tai irtisanomista.

Taloustilanteen takia Haapajärven kaupunki on velvollinen aloittamaan yhteistoimintaneuvottelut.

Yhteistoimintamenettely ja -neuvottelu ulottuu koko kaupungin organisaatioon ja henkilöstöön. Talouden tasapainottaminen tulee todennäköisesti edellyttämään rakenteellisia ja pysyviä muutoksia kunnan palveluissa, toiminnoissa ja tehtävissä. Yhteistoimintaneuvottelut eivät koske kunnan tytäryhtiöitä, mutta myös tytäryhtiöiden taloustilanteeseen kiinnitetään erityistä huomiota.

Yhteistoimintamenettelyssä läpikäytävien työnantajan harkitsemien toimenpiteiden toteutus olisi mahdollista vuosien 2024-2026 aikana. Nyt käytävässä yhteistoimintamenettelyssä käytettävissä tulee olla kaikki Lain työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella 4 §:n kohdan 4 mukaiset toimenpiteet.

Valmistelija/lisätietoja: Jonna Tamminen puh. 044 4456 113

Päätösehdotus

1. henkilöstömenoihin kohdentuva säästötavoite vuodelle 2024 on n. 0,7 M€.
2. käynnistää yhteistoimintaneuvottelut, koska säästötavoitetta ei voida saada aikaan ilman laajoja koko organisaatioon kohdistuvia toimenpiteitä. Työnantajan tulee neuvotella asiasta henkilöstön edustajien kanssa ennen kuin tekee ratkaisuja.
3. yhteistoimintaneuvottelu koskee koko kaupungin henkilöstöä,
4. valtuuttaa kaupunginjohtajan antamaan neuvotteluesityksen yhteistoimintaneuvottelujen käynnistämiseksi,
5. nimeää yhteistoimintaneuvotteluihin työnantajanedustajiksi kaupunginjohtajan ja talous- ja hallintojohtajan ja
6. kaupunginjohtaja tiedottaa kaupunginhallitusta säännöllisesti yt-neuvottelujen etenemisestä.

Päätös

Päätös arviointimenettelyn täydentävistä toimenpiteistä vaikutti tässä pykälässä oleviin lukuihin. Luvut muuttuivat kyseisen päätöksen johdosta seuraavasti:

Esittelytekstissä mainittu Haapajärven kaupungin kuntataloutta parantava vaikutus vuonna 2024 ei yllä 400 000 euroon, vaan se on noin 300 000 euroa.

Kaupunginjohtajan kokouksessa annettu muutettu päätösehdotus:

Kaupunginhallitus päättää

1. henkilöstömenoihin kohdentuva säästötavoite vuodelle 2024 on n. 0,8 m€.
2. käynnistää yhteistoimintaneuvottelut, koska säästötavoitetta ei voida saada aikaan ilman laajoja koko organisaatioon kohdistuvia toimenpiteitä. Toimintaa muutettaessa ja uudelleen organisoitaessa työnantajan tulee neuvotella asiasta henkilöstön edustajien kanssa ennen kuin tekee ratkaisuja.
3. yhteistoimintaneuvottelu koskee koko kaupungin henkilöstöä,
4. valtuuttaa kaupunginjohtajan antamaan neuvotteluesityksen yhteistoimintaneuvottelujen käynnistämiseksi,
5. nimeää yhteistoimintaneuvotteluihin työnantajanedustajiksi kaupunginjohtajan ja talous- ja hallintojohtajan ja
6. kaupunginjohtaja tiedottaa kaupunginhallitusta säännöllisesti yt-neuvottelujen etenemisestä.

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti kokouksessa annetun, muutetun pohjaehdotuksen.